

ЗАТВЕРД
Голова Пр
Дипломати

[Signature]

...код 2008...
...повноваж

Голова Приймальної комісії
Дипломатичної академії України

ПРОГРАМА

(замість ЄФВВ з політології та міжнародних відносин)
для вступу на навчання за освітньо-професійною програмою
«МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА ДИПЛОМАТІЯ»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності СЗ Міжнародні відносини

Розглянуто на засіданні Приймальної
комісії Дипломатичної академії
України,
Протокол № 1 від «25» 06 2026 р.

micii

Відповідальний секретар
Приймальної комісії

Катерина СИДОРЕНКО

Київ 2026

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Мета та концепція фахового іспиту.....	3
3. Компетентності та результати навчання, що перевіряються...	4
4. Структура фахового іспиту.....	5
5. Програма фахового іспиту.....	6
5.1. Історія політичної думки	
5.2. Теорія політики	
5.3. Політичні інститути та процеси	
5.4. Теорія міжнародних відносин	
5.5. Зовнішня політика України	
5.6. Світовий порядок та геополітика	
6. Орієнтовний перелік питань.....	12
7. Рекомендована література.....	15
8. Критерії оцінювання.....	21

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програму фахового іспиту (замість ЄФВВ з політології та міжнародних відносин) для вступу на навчання за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини та дипломатія» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С3 Міжнародні відносини (далі – Програма) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2026 році, Положення про приймальну комісію Дипломатичної академії України, Правил прийому до Дипломатичної академії України у 2026 році, Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня за спеціальністю «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (С3 Міжнародні відносини), а також з урахуванням Програми предметного тесту єдиного фахового вступного випробування з політології та міжнародних відносин.

Програма визначає зміст, структуру та вимоги до фахового іспиту для осіб, які вступають на навчання за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини та дипломатія» до Державного навчально-наукового закладу післядипломної освіти «Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ України» (далі – Академія).

Фаховий іспит є складовою конкурсного відбору та спрямований на визначення рівня академічної підготовки вступників, їхньої готовності до опанування магістерської програми, здатності до аналітичного мислення, комплексного розуміння сучасних міжнародних процесів та застосування отриманих знань для розв'язання практичних завдань у сфері міжнародних відносин і дипломатії.

Програма побудована на компетентнісному підході та поєднує фундаментальні знання з міжнародних відносин із сучасним баченням дипломатичної діяльності, стратегічного аналізу, міжнародної безпеки, геополітики, зовнішньої політики, міжнародних перемовин, економічної та публічної дипломатії.

2. МЕТА ТА КОНЦЕПЦІЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ

2.1. Мета фахового іспиту

Метою фахового іспиту є комплексне оцінювання рівня підготовки вступника, необхідного для успішного навчання за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини та дипломатія», а також визначення його здатності до професійної діяльності у сфері міжнародних відносин, дипломатичної служби, міжнародної аналітики, глобального врядування, міжнародної безпеки та стратегічних комунікацій.

Фаховий іспит передбачає перевірку не лише рівня засвоєння теоретичних знань, а й умінь аналізувати сучасні міжнародні процеси,

застосовувати основні концепції міжнародних відносин до пояснення глобальних політичних явищ, оцінювати зовнішньополітичні рішення держав, аналізувати міжнародні конфлікти, визначати тенденції розвитку світового порядку та аргументовано формулювати власну позицію щодо актуальних міжнародних проблем.

2.2. Концепція фахового іспиту

Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини та дипломатія» ґрунтується на розумінні дипломатії як професійної сфери діяльності, спрямованої на реалізацію національних інтересів держави, забезпечення міжнародної суб'єктності України, розвиток міжнародного співробітництва та формування глобальних партнерств.

Відповідно, фаховий іспит орієнтований на перевірку готовності вступника до навчання в середовищі, яке поєднує фундаментальну академічну підготовку з практикою дипломатичної служби.

Концепція фахового іспиту базується на чотирьох взаємопов'язаних вимірах професійної підготовки майбутнього дипломата.

Перший вимір – фундаментальні знання. Вступник повинен демонструвати системне розуміння теорії міжнародних відносин, світової політики, зовнішньої політики держав, міжнародної безпеки, геополітики та міжнародних організацій.

Другий вимір – стратегічне мислення. Вступник має вміти аналізувати міжнародні процеси, встановлювати взаємозв'язки між глобальними подіями, оцінювати довгострокові тенденції розвитку міжнародного середовища та прогнозувати можливі сценарії розвитку міжнародних відносин.

Третій вимір – аналітична компетентність. Вступник повинен демонструвати здатність працювати з інформацією, аналізувати міжнародні події, оцінювати позиції держав, міжнародних організацій та інших учасників міжнародних відносин, використовувати сучасний понятійно-категоріальний апарат міжнародних відносин.

Четвертий вимір – ціннісна та професійна зрілість. Освітньо-професійна програма спрямована на підготовку фахівців, діяльність яких ґрунтується на принципах верховенства права, демократії, поваги до міжнародного права, професійної етики дипломатичної служби, відповідальності перед державою та суспільством, захисту національних інтересів України й утвердження її ролі як активного учасника міжнародного співтовариства.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, ЩО ПЕРЕВІРЯЮТЬСЯ

Фаховий іспит спрямований на комплексне оцінювання рівня підготовки вступників відповідно до вимог другого (магістерського) рівня вищої освіти за

спеціальністю СЗ «Міжнародні відносини» та концепції освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та дипломатія».

Предметом оцінювання є не лише обсяг теоретичних знань, а й здатність вступника застосовувати їх для аналізу сучасних міжнародних процесів, пояснення причинно-наслідкових зв'язків, оцінювання зовнішньополітичних рішень, формування аргументованих висновків та вироблення пропозицій щодо розв'язання актуальних міжнародних проблем.

За результатами фахового іспиту вступник повинен продемонструвати сформованість таких компетентностей:

1) здатність розуміти закономірності розвитку міжнародних відносин; використовувати основні категорії та поняття теорії міжнародних відносин; пояснювати сучасні міжнародні процеси з позицій провідних теоретичних підходів; аналізувати взаємозв'язок політичних, економічних, безпекових та гуманітарних чинників розвитку міжнародного середовища;

2) здатність аналізувати сучасну архітектуру міжнародних відносин; визначати особливості формування нового світового порядку; оцінювати вплив глобальних центрів сили на міжнародну систему; характеризувати сучасні геополітичні процеси та геоекономічні тенденції; пояснювати трансформацію міжнародного безпекового середовища;

3) здатність аналізувати зміст та механізми реалізації зовнішньої політики держав; оцінювати інструменти зовнішньополітичної діяльності; пояснювати принципи формування національних інтересів; аналізувати особливості реалізації зовнішньої політики України в сучасних міжнародних умовах;

4) здатність розуміти роль дипломатії як інструменту реалізації зовнішньої політики; характеризувати сучасні форми дипломатичної діяльності; аналізувати механізми функціонування дипломатичної служби; оцінювати роль дипломатії у врегулюванні міжнародних конфліктів; пояснювати місце економічної, публічної та багатосторонньої дипломатії у сучасній міжнародній практиці;

5) здатність аналізувати природу міжнародних конфліктів; оцінювати сучасні виклики міжнародній безпеці; пояснювати механізми забезпечення міжнародної та регіональної безпеки; характеризувати діяльність міжнародних безпекових організацій; аналізувати гібридні загрози, інформаційні операції та сучасні форми міждержавного протистояння;

6) здатність працювати з інформацією; аналізувати міжнародні документи; логічно структурувати інформацію; формулювати аргументовані висновки; застосовувати професійну міжнародно-політичну термінологію.

4. СТРУКТУРА ФАХОВОГО ІСПИТУ

Фаховий іспит побудовано за модульним принципом та охоплює ключові предметні області, необхідні для успішного опанування освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та дипломатія».

Структура програми забезпечує комплексне оцінювання фундаментальних знань вступників, рівня їхнього аналітичного мислення, здатності інтерпретувати міжнародні процеси та розуміння сучасної дипломатичної практики.

Програма фахового вступного випробування з політології та міжнародних відносин для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК 6, НРК 7 передбачає таку узагальнену структуру:

Найменування розділу	Питома вага розділу, %
1. Історія політичної думки	8-10
2. Теорія політики	15-19
3. Політичні інститути та процеси	18-28
4. Теорія міжнародних відносин	17-21
5. Зовнішня політика України	17-27
6. Світовий порядок та геополітика	8-10

Кожний розділ включає перелік тем, понять, процесів і явищ, що становлять предмет перевірки під час фахового іспиту. Зміст розділів побудований за принципом послідовного переходу від фундаментальних теоретичних засад політології і міжнародних відносин до аналізу сучасних міжнародних процесів та зовнішньополітичної діяльності України.

Оцінювання здійснюється за принципом поєднання перевірки теоретичних знань, розуміння закономірностей розвитку міжнародних відносин, здатності до логічного аналізу та застосування набутих знань для пояснення актуальних міжнародно-політичних процесів.

Тривалість виконання роботи – 1 година 30 хвилин.

5. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ

1.1. Політична думка за доби Давнього Світу. Політичні вчення в період Стародавнього Сходу. Політична думка в Давньому Китаї (Лао-цзи, Конфуцій, Шан Ян, Мо-цзи). Політична думка в Давній Індії («Закони Ману», «Артхашастра»). Політична думка в добу Античності. Політична думка в Давній Греції (Платон, Арістотель). Політична думка в Давньому Римі (Цицерон, Марк Аврелій).

1.2. Політична думка за доби Відродження та Нового часу. Політична думка в період європейського Ренесансу (Т. Мор, Т. Кампанелла, Н. Макіавеллі, Ж. Боден). Політична думка вчення в Англії XVII–XIX століть (Т. Гоббс, Дж. Локк, І. Бентам). Політична думка у Франції XVIII–XIX століть (Ш.-Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, А. де Токвіль). Політична думка в Німеччині XVIII–XIX століть (І. Кант, Г. Гегель).

1.3. Політична думка в Україні. Політична думка доби Київської Русі («Руська правда» Ярослава Мудрого, політичний зміст «Повчання» Володимира Мономаха). Політична думка України в литовсько-польську та польсько-козацьку добу (С. Оріховський-Роксолан, І. Вишенський, «Конституція» П. Орлика). Політична думка України в XIX та першій половині XX століття. Політична думка діячів Кирило-Мефодіївського товариства (М. Костомаров, Т. Шевченко). Політичні ідеї І Франка. Політичні ідеї М. Драгоманова. Політичні ідеї М. Грушевського. Політичні ідеї В. Винниченка.

2. ТЕОРІЯ ПОЛІТИКИ

2.1. Поняття, види та функції політики. Поняття політики. Теоретичні витоки поняття «політика» (М. Вебер). Політика як policy, politics та polity. Види політики, суб'єкти та функції політики. Директивне, функціональне, комунікативне розуміння видів політики. Соціальні, інституціональні та функціональні суб'єкти політики. Функції політики: управління, інтеграції, визначення цілей, соціалізації.

2.2. Політична влада. Поняття, види і концепції політичної влади. Поняття і види влади. Концепції політичної влади (реляціоністська, телеологічна, системна, біхевіоралістська). Підходи до пояснення природи влади (біологічний, антропологічний, політологічний). Ознаки політичної влади (нормативність, публічність, моноцентризм, засоби стримування та протидія, легальність, легітимність (традиційна, раціонально-легальна, харизматична). Функції політичної влади (інтегративна, регулятивна, мотиваційна, консолідуюча, стабілізаційна). Ресурси політичної влади. Поняття ресурсів політичної влади (утилітарні, примусові, нормативні). Механізми реалізації політичної влади (панування, керівництво, управління, контроль).

2.3. Політична система. Поняття політичної системи. Структура політичної системи (інституціональна, нормативна (регулятивна), функціональна, комунікаційна, духовно-ідеологічна підсистеми). Функції політичної системи (політичного цілепокладання, владно-політичної інтеграції суспільства, регулятивна). Концепції політичної системи (Д. Істон, Г. Алмонд). Типології політичних систем Г. Алмонда (англоамериканська політична система, континентально-європейська політична система). Політична система сучасної України.

2.4. Політичні ідеології. Політична ідеологія лібералізму. Класичний лібералізм (Дж. Локк, Б. Констан, Дж. С. Мілль). Неолібералізм (Ф. А. фон Гайєк, Л. фон Мізес). Політична ідеологія консерватизму. Класичний політичний консерватизм (Ж. де Местр, Е. Берк). Український політичний консерватизм Липинського. Неоконсерватизм (Д. Белл, І. Крістолл). Політична ідеологія комунізму (К. Маркс, Ф. Енгельс, В. Ленін). Політична ідеологія соціал-демократії (К. Каутський, Е. Бернштейн). Політична ідеологія

націоналізму. Теоретичні засади націоналізму (Е. Геллнер, Е. Сміт). Український націоналізм М. Міхновського. Інтегральний український націоналізм Д. Донцова.

2.5. Політичні еліти та політичне лідерство. Політичні еліти. Поняття та функції політичних еліт. Концепції та типології політичних еліт (В. Парето, Г. Моска, Р. Міхельс). Політичне лідерство. Поняття політичного лідерства. Концепції політичного лідерства (ситуативна, конституентів (послідовників), психологічна). Функції політичного лідерства (інтегративна, комунікативна, програмна, управлінська, мобілізаційна, легітимації). Типологія політичних лідерів М. Германн (лідерпрапорonoсець, лідер-служитель, лідер-торгівець, лідер-пожежний).

3. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

3.1. Держава як політичний інститут. Держава: поняття та ознаки. Основні концепції походження держави (патріархальна, договірна, насильницька, психологічна). Ознаки держави (суверенітет, територія, населення, публічна влада, легальний примус). Поняття державного устрою та його форми (унітарна, федеративна, конфедеративна). Форма державного устрою сучасної України. Форми державного правління. Поняття форми державного правління. Монархія як форма державного правління (абсолютна монархія, конституційна (парламентська) монархія). Республіка як форма державного правління. Типи республік (президентська, парламентська, змішана (парламентсько-президентська, президентсько-парламентська республіки). Форма державного правління в сучасній Україні.

3.2. Політичні режими та їх типи Поняття політичного режиму. Демократичний політичний режим. Поняття та ознаки демократії як політичного режиму (пріоритетність політичних прав і свобод людини, поділ державної влади, виборність влади, політичний плюралізм). Форми демократії (представницька, пряма, демократія участі). Формування демократичного політичного режиму в сучасній Україні. Авторитарний політичний режим: поняття, ознаки. Поняття та ознаки тоталітарного політичного режиму (культ особи тоталітарного лідера, монополярна ідеологія, контроль за всіма сферами суспільного життя, диктатура однієї партії). Класичні форми тоталітарних політичних режимів (фашистський, комуністичний, нацистський)

3.3. Політичні партії та партійні системи. Поняття, функції й типології політичних партій. Поняття політичних партій (організаційна структура, програма діяльності, правовий режим функціонування, членство в партії). Функції політичних партій (ідеологічна, пропагандистська, функція політичного представництва соціальних інтересів, функція досягнення та здійснення влади, функція розробки політичного курсу влади, функція політичного рекрутування). Типології політичних партій (ліві – центристські – праві політичні партії, типологія за М. Дюверже (кадрові та масові політичні партії); правлячі та опозиційні політичні партії). Поняття партійних систем.

Типи партійних систем (однопартійна, двопартійна, багатопартійна). Типологія партійних систем за Дж. Сарторі. Типологія партійних систем за М. Дюверже. Партійна система сучасної України.

3.4. Вибори та виборчі системи. Поняття виборів. Демократичні принципи виборів (вільне волевиявлення, загальність, рівність, таємне голосування). Поняття та різновиди виборчих систем (мажоритарна, пропорційна, змішана). Виборча система сучасної України. Вибори Президента України. Вибори до Верховної Ради України. Суб'єкти виборчого процесу в Україні.

3.5. Громадянське суспільство. Поняття та принципи функціонування громадянського суспільства (самоорганізація як базова ознака громадянського суспільства, Помаранчева революція та Революція Гідності як прояви зрілості громадянського суспільства в Україні). Громадські організації і рухи в структурі громадянського суспільства (поняття громадських організацій і рухів; громадські організації і рухи в сучасній Україні). Волонтерський рух в Україні.

4. ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

4.1 Теоретичні основи міжнародних відносин. Об'єкт, предмет, функції теорії міжнародних відносин. Концептуальні підходи до визначення теорії міжнародних відносин. Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин. Структура та функції теорії міжнародних відносин. Міжнародні відносини, міжнародна політика та світова політика: співвідношення понять. Ознаки та принципи міжнародних відносин. Типи та рівні міжнародних відносин. Суб'єкти міжнародних відносин. Основні підходи до поняття та типології суб'єктів міжнародних відносин. Держава як суб'єкт міжнародних відносин. Міжнародні урядові організації як суб'єкти міжнародних відносин. Міжнародні неурядові організації як суб'єкти міжнародних відносин. Транснаціональні корпорації як суб'єкти міжнародних відносин. Індивіди як суб'єкти міжнародних відносин.

4.2. Системи міжнародних відносин. Поняття, ознаки, структура міжнародної системи. Основні підходи до типології міжнародних систем. Типи міжнародних систем за М. Капланом, Е. Луардом, Е. Чемпелем. Мультиполярні, біполярні, уніполярні міжнародні системи. Історичні типи міжнародних систем. Вестфальська система. Віденська система. Версальсько-Вашингтонська система. Ялтинсько-Потсдамська система.

4.3 Основні теорії міжнародних відносин. Політичний ідеалізм у теорії міжнародних відносин. Політичний ідеалізм В. Вільсона. Політичний ідеалізм У. Ліппмана. Політичний реалізм. Поміrkований напрям (Г. Моргентау, Дж. Кеннан). Центристський напрям (У. Росту). Ультракonsервативний напрям (Р. Страус-Хюпе). Лібералізм у теорії міжнародних відносин. Лібералізм Дж. Ная-молодшого. Лібералізм Р. Кохейна. Модернізм в теорії міжнародних відносин. Теорії міжнародних систем. Теорії конфлікту. Теорії

міжнародної інтеграції. Теорії прийняття рішень (Л. Річардсон). Критика модернізму в теорії міжнародних відносин (Х. Булл). Неокласичні теорії міжнародних відносин. Неореалізм (К. Уолтц). Неомарксизм (І. Валлерстайн).

5. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

5.1. Зовнішня політика держави. Поняття «зовнішня політика держави». Основні принципи зовнішньої політики держави. Суб'єкти зовнішньої політики. Цілі зовнішньої політики держави. Основні складові зовнішньої політики держави. Функції зовнішньої політики держави. Чинники, які визначають становище держави на світовій арені. Інструменти зовнішньої політики держави. Основні підходи до типології зовнішньої політики держави. Сутність, функції та форми дипломатії. Національні інтереси держави на міжнародній арені. Зміст поняття «національний інтерес». Структура національного інтересу держави. Види національного інтересу держави.

«Сила» у міжнародних відносинах. Поняття «сили» у міжнародних відносинах. Чинники «сили» держави на міжнародній арені. «Баланс сил» та його роль у міжнародних відносинах. «Жорстка сила», «м'яка сила» та «розумна сила». Міжнародні конфлікти. Поняття та ознаки міжнародних конфліктів. Типи міжнародних конфліктів. Причини виникнення міжнародних конфліктів. Функції міжнародних конфліктів. Етапи розвитку міжнародних конфліктів. Механізми врегулювання міжнародних конфліктів. Поняття та ознаки гібридної війни.

5.2. Україна у міжнародних відносинах. Становлення України як суб'єкта міжнародних відносин. Основні етапи становлення та розвитку зовнішньої політики України. Правові підстави міжнародної правосуб'єктності України після проголошення державної незалежності в 1991 році. Міжнародне визнання України. Національні інтереси України та їх реалізація через зовнішню політику. Поняття та особливості національних інтересів України. Принципи та цілі зовнішньої політики України. Зовнішньополітичний потенціал України (чинники сили). Інституційно-нормативні засади зовнішньої політики України. Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України. Центральні органи зовнішніх відносин України. Закордонні органи зовнішніх відносин України. Участь України в міжнародних організаціях. Україна в Організації Об'єднаних Націй. Україна в спеціалізованих міжнародних організаціях (СОТ, МВФ, ЮНЕСКО). Україна в регіональних міжнародних організаціях (ОБСЄ, ГУАМ, ОЧЕС, Рада Європи).

5.3 Європейський та євроатлантичний вектори зовнішньої політики України. Співпраця України та ЄС. Етапи становлення ЄС. Нормативно-правові засади ЄС. Інститути Європейського Союзу. Основні етапи відносин Україна–ЄС. Нормативно-правові засади співробітництва між Україною та ЄС (УПС, Угода про асоціацію). Ініціатива ЄС «Східне партнерство» та участь у

ній України. Співпраця України з НАТО. НАТО як організація з колективної безпеки держав Заходу. Нормативно-правові засади співпраці України та НАТО. Основні форми співпраці України та НАТО.

5.4 Двосторонні відносини України з моменту відновлення державної незалежності (1991 р.). Сучасний стан українсько-американських відносин. Нормативно-правове регулювання відносин України зі США. Пріоритетні напрями співпраці між Україною та США. Особливості співпраці України та США в умовах російсько-української війни. Двосторонні відносини України з державами-сусідами. Відносини України та Польщі. Відносини України та Угорщини. Відносини України та Словаччини. Відносини України та Румунії. Відносини України та Молдови. Відносини України та Білорусі. Сучасний стан українсько-російських відносин. Нормативно-правове регулювання відносин України зі США. Пріоритетні напрями співпраці між Україною та США. Особливості співпраці України та США в умовах російсько-української війни. Основна договірна база українсько-російських відносин. Окупація Криму та агресія РФ на Сході України.

6. СВІТОВИЙ ПОРЯДОК ТА ГЕОПОЛІТИКА

6.1. Геополітика та геостратегія. Теоретичні основи геополітики. Основні поняття та підходи до визначення понять «географічний чинник» та «геополітика». Структура, функції та особливості геополітики. Геостратегічні та геополітичні регіони, геополітичні вісі, геополітичні поля та опорні точки. Основні закони геополітики. Парадигми геополітики. Дуалістична парадигма геополітики. Геоекономічна парадигма геополітики. Цивілізаційна парадигма геополітики. Циклічна парадигма геополітики. Теоретичні школи геополітики. Німецька школа геополітики (Ф. Ратцель, Р. Челлен, К. Хаусхофер, К. Шмітт). Англо-американська школа геополітики (Г. Маккіндер, А. Мехен, Н. Спайкмен, З. Бжезинський, Ф. Фукуяма, С. Гантінгтон). Українська школа геополітики (С. Рудницький, Ю. Липа). Геостратегія. Поняття, типологія та ознаки геостратегії. Структурні елементи геостратегії держави. Геостратегічні цілі та пріоритети держави.

6.2. Міжнародний порядок. Поняття та категорії міжнародного порядку. Міжнародний порядок. Світовий порядок. Глобальний порядок. Моделі та типології міжнародного порядку. Різновиди міжнародного порядку. Моделі світового порядку за С. Хоффманом та С. Гантінгтоном. Забезпечення світового порядку. Механізми забезпечення світового порядку. Основні риси нового світового порядку (А. Слотер, Г. Кіссінджер).

6.3. Міжнародні інтеграційні процеси. Міжнародна інтеграція. Поняття та види міжнародної співпраці. Поняття, передумови, ознаки, типи міжнародної інтеграції. Моделі інтеграційних об'єднань. Глобалізація як чинник міжнародних відносин. Поняття та типи глобалізації. Класифікація глобальних проблем. Антиглобалістський рух.

6. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Політичні вчення в період Стародавнього Сходу: політична думка в Давньому Китаї та Індії.
2. Політична думка в добу Античності в Давній та Давньому Римі.
3. Політична думка в період європейського Ренесансу
4. Політичні вчення в Англії XVII–XIX століть.
5. Політична думка у Франції XVIII–XIX століть.
6. Політична думка в Німеччині XVIII–XIX століть.
7. Політична думка за доби Київської Русі.
8. Політична думка України в Литовсько-польську та Польсько-козацьку добу
9. Політична думка України в XIX та першій половині XX століття.
10. Теоретичні витоки поняття «політика». Політика як policy, politics та polity. Види політики, суб'єкти та функції політики.
11. Поняття, види і концепції політичної влади. Ознаки та функції політичної влади. Ресурси політичної влади та механізми її реалізації.
12. Поняття та структура політичної. Функції та концепції політичної системи. Типології політичних систем.
13. Політична система сучасної України.
14. Політичні ідеології: поняття та концепції.
15. Поняття та функції політичних еліт.
16. Концепції та типології політичних еліт.
17. Політичне лідерство: поняття, концепції та функції. Типологія політичних лідерів.
18. Держава як політичний інститут: поняття та ознаки. Основні концепції походження держави. Ознаки держави.
19. Поняття державного устрою та його. Форма державного устрою сучасної України.
20. Форми державного правління. Форма державного правління в сучасній Україні.
21. Політичні режими: поняття і типи.
22. Поняття та ознаки демократії як політичного режиму. Форми демократії.
23. Авторитарний політичний режим: поняття, ознаки.
24. Поняття та ознаки тоталітарного політичного режиму. Класичні форми тоталітарних політичних режимів.
25. Поняття, функції й типології політичних партій.
26. Поняття і типи партійних систем. Партійна система сучасної України.
27. Поняття виборів. Демократичні принципи виборів.
28. Поняття та різновиди виборчих систем. Виборча система сучасної України. Суб'єкти виборчого процесу в Україні.

29. Поняття та принципи функціонування громадянського суспільства. Громадські організації і рухи в структурі громадянського суспільства.

30. Концептуальні підходи до визначення теорії міжнародних відносин. Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин. Структура та функції теорії міжнародних відносин.

31. Міжнародні відносини, міжнародна політика та світова політика: співвідношення понять. Ознаки, принципи, типи та рівні міжнародних відносин.

32. Суб'єкти міжнародних відносин. Основні підходи до поняття та типології суб'єктів міжнародних відносин.

33. Поняття, ознаки та структура міжнародної системи. Основні підходи до типології міжнародних систем.

34. Типи міжнародних систем. Мультиполярні, біполярні, уніполярні міжнародні системи. Історичні типи міжнародних систем.

35. Політичний ідеалізм у теорії міжнародних відносин.

36. Політичний реалізм у теорії міжнародних відносин.

37. Лібералізм у теорії міжнародних відносин.

38. Модернізм в теорії міжнародних відносин.

39. Основні теорії міжнародних відносин.

40. Поняття та основні принципи зовнішньої політики держави. Суб'єкти зовнішньої політики. Цілі, основні складові та функції зовнішньої політики держави.

41. Чинники, що визначають становище держави на світовій арені. Інструменти зовнішньої політики держави.

42. Сутність, функції, види та форми дипломатії.

43. Військова дипломатія: поняття, завдання та функції.

44. Національні інтереси держави. Зміст поняття та структура національного інтересу держави. Види національного інтересу держави.

45. Поняття «сили» у міжнародних відносинах. Чинники «сили» держави на міжнародній арені. «Баланс сил» та його роль у міжнародних відносинах.

46. Поняття, ознаки та типи міжнародних конфліктів. Причини виникнення та функції міжнародних конфліктів.

47. Етапи розвитку міжнародних конфліктів. Механізми врегулювання міжнародних конфліктів.

48. Війна як явище міжнародних відносин. Поняття та ознаки гібридної війни.

49. Становлення України як суб'єкта міжнародних відносин. Основні етапи становлення та розвитку зовнішньої політики України.

50. Правові підстави міжнародної правосуб'єктності України після проголошення державної незалежності в 1991 році. Міжнародне визнання України.

51. Принципи та цілі зовнішньої політики України. Зовнішньополітичний потенціал України (чинники сили).
52. Інституційно-нормативні засади зовнішньої політики України. Центральні органи зовнішніх відносин України. Закордонні органи зовнішніх відносин України. Участь України в міжнародних організаціях.
53. Зміст, передумови та базові правові основи європейської інтеграції.
54. Інституції ЄС та їх функції у прийнятті рішень і формуванні спільних політик ЄС. Спільна зовнішня політика та безпека ЄС.
55. Перспективи розширення ЄС. Статус країни-кандидата на вступ до ЄС.
56. Співпраця України та ЄС: основні етапи та нормативно-правові засади співробітництва між Україною та ЄС.
57. Співпраця України з НАТО: нормативно-правові засади та основні форми співпраці України та НАТО.
58. Особливості розвитку двосторонніх відносин України з державами світу з моменту відновлення державної незалежності (1991 р.).
59. Теоретичні основи геополітики. Основні поняття та підходи до визначення понять «географічний чинник» та «геополітика». Структура, функції та особливості геополітики.
60. Геостратегічні та геополітичні регіони. Основні закони геополітики.
61. Парадигми геополітики. Теоретичні школи геополітики.
62. Поняття, типологія та ознаки геостратегії. Структурні елементи геостратегії держави. Геостратегічні цілі та пріоритети держави.
63. Поняття та категорії міжнародного порядку. Моделі та типології міжнародного порядку. Механізми забезпечення світового порядку. Основні риси нового світового порядку.
64. Міжнародні інтеграційні процеси. Поняття та види міжнародної співпраці.
65. Поняття, передумови, ознаки, типи міжнародної інтеграції. Моделі інтеграційних об'єднань.
66. Глобалізація як чинник міжнародних відносин. Поняття та типи глобалізації.
67. Класифікація глобальних проблем. Антиглобалістський рух.
68. Дипломатична служба: поняття, роль, значення та завдання. Принципи, форми організації та методи роботи дипломатичної служби України.
69. Законодавче забезпечення дипломатичної та консульської служби України.
70. Інститут дипломатичних привілеїв та імунітетів: поняття та історія зародження.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни: монографія / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 672 с.
2. Аналіз змін у міжнародній системі безпеки внаслідок війни в Україні. Публічне управління і політика. 2025. № 4 (8). URL: <https://www.eu-scientists.com/index.php/pmap/article/download/158/152/481>
3. Белінська Я. В., Дікарєв О. І., Качур А. В. Дипломатія у контексті розвитку міжнародних відносин: монографія : у 2 т. / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. Я.В. Белінської. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. Т. 1. 497 с.; Т. 2. 435 с.
4. Бжезінський З. Україна у геостратегічному контексті. К.: ВД «Києво-Могилян. акад.», 2016. 102 с.
5. Болотіна Є.В., Стешенко Н.Л., Бородай А.В. Інституційний метод аналізу політичної системи. Регіональні студії, 2023, № 32, С. 41-46.
6. Війни інформаційної епохи: міждисциплінарний дискурс: монографія / за ред. В. А. Кротюка. Харків: ФОП Федорко М. Ю., 2021. 558 с.
7. Вступ до європейських студій: навчальний посібник / За ред. Дм. Шевчука, В. Лебедюка, О. Шершньової та Т. Стемпневського. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2020. 278 с.
8. Гантінгтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах. Київ : Наш формат, 2020. 448 с.
9. Гапоненко В. Політична система як чинник забезпечення інституційної спроможності держави: порівняння США та України. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, 2024, 334(5), 381-386. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-57>
10. Габер Є. Дипломатія 2.0. Що змінює дипломатію сьогодні, і якою вона буде в майбутні роки. 2020. URL: https://zn.ua/ukr/international/diplomatiya-2-0-349622_.html
11. Гедікова Н.П. Трансформація політичної системи України в контексті сучасних викликів. Політичне життя, 2023, № 4 21-28. DOI:<https://doi.org/10.31558/2519-2949.2023.4.3>.
12. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 348 с.
13. Геополітичні та геоекономічні зміни, формовані під впливом російської агресії, та оновлення місця України у світовому просторі / Наук. ред. В.Юрчишин. Київ: Центр Разумкова. 2022. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2022_TRANSFORMANS_UKR.pdf.
14. Герасіна Л. М., Требін М. П., Сахань О. М., Воднік В. Д. Конфліктологія: загальна та юридична: підручник / За заг. ред. Л. М. Герасіної. Харків: Право, 2021. 224 с.
15. Глобалізація і суспільство: національний, міжнародний та зарубіжний виміри: монографія / Т. В. Корнякова [та ін.]. ; [ред.: Т. В.

Корнякова, Н. С. Юзікова]; Дніпров. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. Дніпро : Ліра, 2021. 447 с.

16. Глобальні тренди міжнародних відносин: монографія / [О.І. Брусиловська та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Вадекс, 2020. 523 с.

17. Грубінко А. В., Мартинов А. Ю. Європейський Союз після Brexit: продовження історії: монографія. Тернопіль: Ю.В. Осадца; Київ: [б.в.], 2021. 258 с.

18. Гуменюк Б. І., Щерба О. В. Сучасна дипломатична служба: Навчальний посібник. К.: Либідь, 2010. 255 с.

19. Гуменюк Б.І. Болонський процес і фах дипломата. Зовнішні справи. № 12. 2019. URL : www.uaforeignaffairs.com

20. Дипломатична історія України /Упоряд. Ірина Матяш. К.: ТОВ «Видавництво «Кліо», 2019. 496 с.

21. Дипломатія. Навчальний посібник / Корольчук Л.В., Баула О.В., Галазюк Н.М., Зелінська О.М., Кравчук П.Я., Лютак О.М., Савош Л.В., Урбан О.А. Луцьк: ПП «Волинська друкарня» 2024, 340 с. URL: [https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2024-08/посібник%20макет%20Дипломатія%20\(1\).pdf](https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2024-08/посібник%20макет%20Дипломатія%20(1).pdf)

22. Євроатлантична інтеграція України. Історія та сучасність: навч. посіб. / І. Я. Тодоров; ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», [Навч.-наук. ін-т євроінтеграц. дослідж.]. Ужгород: УжНУ, 2022. 375 с.

23. Європейська інтеграція: пріоритети стратегічного розвитку національного господарства України: колект. монографія / [О. І. Авраменко та ін.; за заг. ред. А. Б. Почтовюк]; Кременчуц. нац. ун-т ім. Михайла Остроградського. Кременчук : Олексієнко В. В. [вид.], 2020. 356 с.

24. Європейська регіональна політика: підруч. для студентів ВНЗ III - IV рівнів акредитації / [А. І. Крисоватий та ін.] ; за ред. Крисоватого А. І. та Ліщинського І. О.; Тернопіл. нац. екон. ун-т. Тернопіль : Економічна думка ЗУНУ, 2020. 235 с.

25. Європейська та євроатлантична інтеграція України: стан і перспективи реалізації (2014-2022 рр.): монографія / І. В. Артёмов [та ін.]; ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», Навч.-наук. ін-т євроінтеграц. дослідж. - Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 282 с.

26. Європейський Союз у міжнародних відносинах : навч. посіб. / [В. В. Копійка та ін.; за ред. В. В. Копійки]; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Київський університет, 2021. 559с.

27. Європейський Союз у мінливому світі: монографія / [С. В. Андрющенко та ін.; за ред. В. В. Копійка]; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, НН Ін-т міжнар. відносин. Київ: О. Зень [вид.], 2022. 218 с.

28. Збройне насилля, національна безпека і критичне мислення: теоретико-методологічний вимір: колект. монографія / [В. С. Курило та ін.] ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. В. С. Курила ; Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - Одеса : Гельветика, 2024. 381, [1] с.

29. Зінченко В.В. Глобалізація і глобалістика: Навчальний посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2020. 428 с.
30. Зовнішня політика та національна безпека [Текст]: навч. посіб. /Г. П. Ситник, Д. В. Неліпа, М. Г. Орел ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Київський університет, 2022. 207 с.
31. Іжнін І. І., Пик С. М., Поліщук К. В. Міжнародні конфлікти (кінець XIX – перша половина XX століття) : підручник / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 448 с.
32. Історія дипломатії: навч.-метод. посібник / за ред. О. В. Бігняка. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 116 с.
33. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Книги-XXI, 2019. 271с.
34. Кіссінджер, Г. Світовий порядок. роздуми про характер націй в історичному контексті. Наш формат, 2019, 320с. ISBN: 978-617-7682-39-3.
35. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій. Х.: Віват 2020. 256с.
36. Кухарик В., Рошко І. Економічна дипломатія України як інструмент реалізації національних інтересів. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2 (10), 2021. С. 221-232. URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/229/201>.
37. Кухарик В. В., Романюк Н. І. Економічна дипломатія Великої Британії. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2024. Випуск 50. С. 78-82.
38. Лазарович М., Мироненко П. Російсько-українська війна (2014-2024 роки). Київ: Політія. 2024. 520 с.
39. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Дипломатична та консульська служба. Навч. посіб. Київ. Видавництво: Ліра-К, 2022. 178 с.
40. Людина, суспільство, держава: гендерний вимір : кол. моногр. / за заг. ред.: К. Б. Левченко, І. М. Сопілко. Київ–Одеса : Фенікс, 2024. 324 с. URL: <https://la-strada.org.ua/wp-content/uploads/2025/02/monography.pdf>
41. Мателешко Ю. П. Теорія міжнародних відносин: навчальний посібник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. 156 с.
42. Матлай Л.Я. Дипломатія України. Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 260 с.
43. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю.В.Пунда, І.П.Козинець, В.С.Клименко та ін.]. К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
44. Міжнародні відносини та світова політика: навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.
45. Міжнародні економічні відносини та національна економічна діяльність: сучасний стан, проблеми та тенденції розвитку: колект. монографія / [Алексєєва Т. І. та ін.]; Центр фінанс.-екон. наук. дослідж. Полтава : Астроя , 2021. 147 с.

46. Міжнародні відносини та світова політика: навч.-метод. посібник / Ю. В. Чайковський, Р. Ф. Харитонов. Одеса: 2022. 43 с.

47. Молчанова Е., Ковтонюк К. Концептуальні засади становлення та розвитку нового світового економічного порядку. *Міжнародна економічна політика*, 2018. №1. С. 144-170.

48. Мунько А. Ю., Трещов М. М. Україна в світі: соціально-економічний вимір. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. Дніпро: ДДУВС, 2020. № 2. С. 327-335.

49. Національна безпека держави: філософсько-правовий і соціально-економічний аналіз: монографія / В'ячеслав Бліхар [та ін.]. Хмельницький : Моноскрипт, 2021. 402 с.

50. Національна безпека та оборонна політика: навч. посіб. для використання у навч.-вихов. процесі / [М. В. Коваль та ін. ; за заг. ред. М. В. Ковалю]; Нац. ун-т оборони України, Каф. стратегії нац. безпеки та оборони. - Київ : Нац. ун-т оборони України, 2024. 318 с.

51. Остапеч Ю. О. Політичні партії і партійні системи. Основи громадянського суспільства та політичних знань : навч. посіб. Суми : Унів. кн., 2023. С. 355-392.

52. Офіційний сайт Асоціації держав Південно-Східної Азії URL: <https://asean.org/>

53. Офіційний сайт Групи Світового банку. URL: <https://www.worldbank.org/ext/en/home>

54. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://european-union.europa.eu/index_en

55. Офіційний сайт Карибського співтовариства і Карибського спільного ринку. URL: <http://www.caricom.org>

56. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. URL: <https://www.un.org>

57. Офіційний сайт Південного спільного ринку, Спільного ринку країн Південного Конусу. URL: <http://www.mercosur.org>

58. Офіційний сайт Північноамериканської асоціації вільної торгівлі. URL: <https://www.cbp.gov/trade/north-american-free-trade-agreement>

59. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org>

60. Політична безпека України: проблеми політичного і державного правління. Прогнозна оцінка, механізми забезпечення: монографія / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 304 с. URL: https://ipien.gov.ua/wp-content/uploads/2024/04/Politychna_bezpeka_monohrafiia-1.pdf

61. Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів : «Новий Світ-2000», 2017.

62. Політична система України: конституційна модель та політичні

практики: монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.

63. Політичне лідерство : навч. посіб. / В. А. Гапоненко, С. С. Бульбенюк, Н. М. Довганик та ін. Київ: КНЕУ, 2021. 324 с.

64. Політичні інститути та процеси у країнах Центральної і Східної Європи наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть: колективна монографія / за заг. ред.: Юрія Остапця і Маріана Токаря. Ужгород. нац. ун-тет. Ужгород: Поліграфцентр «Ліра», 2023. 680 с.

65. Політичні трансформації сучасного суспільства: колективна монографія / за наук. редакцією Т. Шаравари. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. 216 с.

66. Політологія [Електронний ресурс]: навч. посіб. 4-те вид., перероб. та доп. / О.В. Єгорова, М.В. Зенкін, А.Ю. Кравець, В.В. Осін, О.М. Рудік ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2025. – 194 с.

67. Полякова Ю., Шайда О., Степанов А. Залучення іноземних інвестицій як елемент економічної дипломатії. Економіка та суспільство, (71), 2025. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-163>

68. Резніков В. В. Концептуальні засади стратегії формування та реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції України. Публічне управління та місцеве самоврядування. 2020. №. 1. С. 66-72.

69. Савчин Л. Патріотизм, помножений на професіоналізм, – запорука української дипломатії. Зовнішні справи. №6. 2019. URL: www.uaforeignaffairs.com

70. Сардачук П.Д., Кулик О.П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи: навчальний посібник. Київ, 2018. 176 с.

71. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія. К. : Вадекс, 2019. 442 с.

72. Талдикін О. В. Теорія влади. Структурно-логічні схеми і таблиці : навч. посіб. / Дніпро: Дніпропр. держ. універ. внутр. справ, 2020. 164 с.

73. Требін М. П., Герасіна Л. М., Панфілов О. Ю. та ін. Теорія міжнародних відносин : підручник / за ред. М. П. Требіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2022. 472 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/Mikhail-Trebin/publication/373632507_Pidruc_Teoria_miznarodnih_vidnosin_Trebin_2022_PV1/links/64f43a98fa851147de0f83cb/Pidruc-Teoria-miznarodnih-vidnosin-Trebin-2022-PV1.pdf

74. Трещов М. М. Україна на шляху до євроінтеграції: глобалізаційний контекст. Науковий вісник: державне управління. Київ: ТОВ «Про формат». 2021. № 3 (9). С. 215–235.

75. Україна дипломатична: науковий щорічник. Вип. XXVI / гол. ред. Григорій Перепелиця. К.: Від А до Я, 2025. - 896 с.

76. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 500 с.

77. Юрченко О. Публічна дипломатія як форма міжнародних комунікацій, її роль у формуванні іміджу України. Економіка та суспільство. 2024. № 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-124>

78. Яковенко Н. Л. Міжнародні організації у сфері безпеки (НАТО, ОБСЄ): навч. посіб. / [за наук. ред. В. М. Матвієнка]; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2020. 367 с.

79. Якубова Л. Російсько-українські «історичні війни»: вступ в дискурс ненависті і знищення. Аналітична записка / Відп. ред. В. А. Смолій. Київ : Інститут історії України НАН України, 2023. 68 с. URL: <https://surl.li/osacny>.

80. Шаров О. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи: Монографія. Київ: НІСД. 2019. 560 с.

81. Barston R. P. Modern Diplomacy. Fifth edition. London; New York: Routledge, Taylor & Francis Group, 2019. xxiii, 512 p.

82. Charles Chatterjee. Economic Diplomacy and Foreign Policy-making. Palgrave Macmillan Cham. 2020. 201 p. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-49047-8>

83. Cynthia Weber. International Relations Theory. A Critical Introduction. London: Subjects Politics & International Relations, Social Sciences. Edition 5th Edition. 2021. 336 p.

84. Dalio, R., Principles for Dealing with the Changing World Order: Why Nations Succeed and Fail., 2021, Avid Reader Press / Simon & Schuster

85. Economic Diplomacy in the Era of Great Powers. Chatham House, The Royal Institute of International Affairs, 15 September 2020. URL: <https://www.chathamhouse.org/2020/09/economic-diplomacy-era-great-powers>.

86. Economic Diplomacy: A Review.Strategy & Macroeconomic Policy eJournal. Social Science Research Network (SSRN). 2021. DOI: <https://goo.su/wPr>

87. Ikenberry, G.J., (2020), The Next Liberal Order. Foreign Affairs. Retrieved from <https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2020-06-09/next-liberal-order>

88. Grave new world: the end of globalization, the return of history. By Stephen D. King. New Haven, CT, and London: Yale University Press. 2019. 304 p. 21.

89. Kauppi M. V., Viotti P. R. International relations theory. Sixth ed. Lanham: Rowman & Littlefield, 2020, 428 p.

90. The Routledge handbook on responsibility in international relations / edited by Hannes Hansen-Magnusson and Antje Vetterlein. London; New York, NY: Routledge, 2022, 477 p.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фаховий іспит з міжнародних відносин (замість єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ) з політології та міжнародних відносин) складається з трьох частин:

I частина – тестування;

II частина – відповіді на теоретичні питання;
III частина – співбесіда.

Максимальна кількість балів за фаховий іспит становить **200 балів**, у тому числі:

- I частина (тестування) – 120 балів;
- II частина (відповіді на теоретичні питання) – 60 балів;
- III частина (співбесіда) – 20 балів.

I частина – тестування. Тестування проводиться у формі виконання тестових завдань закритого типу з однією правильною відповіддю.

Тестові завдання включають 30 питань і охоплюють усі тематичні розділи Програми фахового іспиту та спрямовані на перевірку *фундаментальних знань*.

Кожна правильна відповідь оцінюється у 4 бали. Максимальна оцінка за тестування становить **120 балів**.

II частина – відповіді на теоретичні питання.

Вступник має дати письмову відповідь на два теоретичні питання. Максимальна оцінка за одне питання становить 30 балів.

Максимальна оцінка (30 балів) виставляється вступнику, який:

- повністю та всебічно розкриває зміст питання;
- демонструє системні знання теорії міжнародних відносин, дипломатії, міжнародної безпеки, міжнародного права та зовнішньої політики;
- логічно, послідовно й аргументовано викладає матеріал;
- коректно використовує професійну термінологію;
- аналізує сучасні міжнародні процеси, встановлює причинно-наслідкові зв'язки;
- використовує приклади з сучасної міжнародної практики;
- формулює обґрунтовані висновки та демонструє критичне мислення.

Зменшення кількості балів

Код	Недоліки відповіді	Знімається балів
A1	Порушення логіки викладу	2
A2	Неповне розкриття окремих аспектів питання	4
A3	Недостатня аргументованість висновків	5
A4	Відсутність актуальних прикладів	6
A5	Некоректне використання понять і категорій	8
	Поверхове розуміння питання	12
	Суттєві змістові помилки	18

Відсутність відповіді	30
-----------------------	----

Максимальна оцінка за відповіді на теоретичні питання становить **60 балів**.

III частина – співбесіда. Співбесіда проводиться з метою оцінювання рівня професійної підготовки вступника: його *стратегічного і аналітичного мислення, комунікативних компетентностей* (здатності аргументовано відстоювати власну позицію) та *ціннісної і професійної зрілості* (мотивації до навчання за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини та дипломатія»).

Співбесіда включає оцінювання комунікативних компетентностей та мотивації до навчання.

Оцінювання комунікативних компетентностей і мотивації до навчання здійснюється під час вільної (неструктурованої) бесіди вступника з екзаменаторами на основі його спонтанних відповідей на поставлені запитання. У ході бесіди визначаються рівень культури мовлення, здатність чітко й аргументовано висловлювати думки, вмотивованість до навчання, а також ціннісна та професійна зрілість вступника.

Максимальна оцінка за співбесіду становить **20 балів**.

Максимальна оцінка виставляється вступнику, який:

- демонструє високий рівень культури ділового мовлення та етикету;
- чітко, логічно та переконливо формулює і аргументує власну позицію;
- здатний вести професійну дискусію та надавати обґрунтовані відповіді на уточнювальні запитання;
- демонструє аналітичне та критичне мислення, здатність формулювати самостійні висновки;
- виявляє розуміння особливостей дипломатичної служби та професійного розвитку у сфері міжнародних відносин;
- демонструє зріле бачення щодо застосування результатів навчання у практичній площині (професійній, науковій діяльності);
- дотримується академічної доброчесності, професійної етики та культури спілкування.

Рекомендована шкала оцінювання

Рівень	Бали	Характеристика
Високий	17-20	Вступник демонструє зрілі комунікативні навички, переконливу аргументацію та чітку професійну мотивацію.
Достатній	13-16	Комунікація логічна, аргументація достатня, мотивація усвідомлена, окремі недоліки не впливають на загальне враження.

Середній	9-12	Відповіді недостатньо структуровані, аргументація неповна, мотивація сформульована загально.
Низький	1-8	Вступник відчуває труднощі у комунікації, не може аргументувати власну позицію, демонструє слабе розуміння майбутньої професії та низьку мотивацію.
Незадовільний	0	Відсутня професійна комунікація або вступник відмовився від співбесіди